

## 1.5 BALATONPARTVIDÉKI MÉRNÖKGEOFIZIKAI TÉRKÉPEZÉS\*

1972-ig főként hálózatban végzett kismélységű geoelektromos szondázásokkal segítettük a MÁFI építésföldtani térképezését. A geoelektromos szondázások, a viszonylag kismélységű (15 m) fúrásos térképezést mélyebb szintű (50–100 m) információkkal egészítették ki. Mivel ezek a talajmechanikai szempontból lényeges felső 5–10 m-es összletet kellő részletességgel nem bontották, 1972 folyamán új módszerrel kísérleteztünk. A kísérleti módszer, kisátmérőjű sekélyfuratban mért paraméterekből ad részletes rétegfelbontást és építésföldtani adatokat.

A témának hazai előzménye nem volt. Az északeurópai államokban, az USA-ban és a SzU-ban talajmechanikai vizsgálatokra rendszeresen alkalmazott dinamikus szondázó és penetrációs berendezések beszerzésére nem volt lehetőség, ezért a rendelkezésünkre álló BC-9 típusú víbrokalapácsot alakítottuk át és használtuk fel lyukmélyítő berendezésként. A megfelelő fúrórudazat méretének, anyagának kiválasztása, valamint a mérőszondák és felszíni műszereik építése, fejlesztése ma is folyamatban van.

A módszer kialakításánál, a mérendő paraméterek megválasztásánál elsősorban nem a talajmechanika szigorú adatszolgáltatási szempontjait, hanem a balatoni építésföldtani térképezés általánosabb jellegű célját vettük figyelembe. Ezért a kísérleti mérések fő feladatául a talajmechanikai fúrások közötti térség vizsgálatát jelöltük meg, ahol a rétegződés pontos kimutatásával, a rétegek fizikai jellemzőivel, a talajmechanikai fúrásokban meghatározott adatok érvényességi határait állapítjuk meg. Ezáltal az információ növelésén keresztül, az építésföldtani térképezés pontosságát, biztonságát növelhetjük.

A Balatonvilágos és Fonyód környékén végzett 4,5 hónapos terepi mérések eredményei biztatóak. A mérésanyagból részletes rétegfelbontás, pontos réteghatár kijelölés lehetséges.

Az építésföldtani szempontból lényeges képződmények (tözeg és egyéb laza szerkezetű kőzetek) jól meghatározhatók. Következésképpen a vázolt geofizikai módszerrel a talajmechanika viszonylag egyszerűbb kőzet-kategóriái biztonságosan elkülöníthetők lesznek.

\* Dobrovolni K., Jósa E.